

LA ZONA DE JOCS PINTATS A L'ESCOLA

QUÈ ÉS LA ZONA DE JOCS PINTATS?

Els infants passen fins a una quarta part del seu dia escolar al pati de l'escola. Fer el millor ús possible del joc pot ajudar a fer front a la inactivitat, a l'avorriment i al mal comportament que pot ser perjudicial per a la convivència dels nens i afectar a les classes. La idea principal és que millorant el temps de joc mitjançant una zona específica dedicada al joc podem obtenir un impacte significatiu sobre la vida escolar. A més, és una bona manera de desconnectar-se després d'una jornada de escola, classes extraescolars i deures.

Així mateix, amb la zona de jocs pintats els nens poden beneficiar-se per mantenir-se en forma i actius, aprendre a jugar amb els altres, utilitzant la imaginació, i acabar jugant de forma divertida que és vital per a qualsevol infant en desenvolupament.

La zona de jocs pintats, com el seu nom indica, es tracta d'una àrea amb jocs que han estat pensats i pintats al terra del pati de l'escola.

La majoria dels jocs de la zona són jocs tradicionals, que els nens ja els coneixen perquè els han vist prèviament a les sessions d'educació física o algun familiar o amic els hi ha ensenyat.

La zona de jocs pot ser una àrea determinada del pati de l'escola. Tant la podem situar al pati dels grans com en el dels petits. El millor de tot és que hi juguen tant nens com nenes i no importa l'edat.

QUINS JOCS TRIEM?

- Es poden pintar jocs alternatius als jocs de pilota a l'hora d'esbarjo, en quantitat suficient per a que tot l'alumnat pugui gaudir d'aquests a la vegada.
- Jocs cooperatius i tranquils en la majoria de les ocasions. Recordem que una de les principals idees es reduir els conflictes a l'hora del pati.
- Jocs no només amb requeriments físicomotrius, sinó que també impliquin un entrenament social i intel·lectual. En aquest sentit, en una zona de jocs els jugadors interactuen entre ells establint les seves pròpies normes.
- Jocs tradicionals, de tota la vida. Els alumnes poden demanar als seus avis, pares, tiets, amics... a quins jocs jugaven de petits. Així, de ben segur que entre tots reunirem un patrimoni cultural ben important.
- Es pot fer un estudi previ a la pintada dels jocs al terra del nostre pati escolar per detectar quins són aquells jocs que els nostres alumnes estarien interessats i així exercir la democràcia en la tria de jocs.

COM HA DE SER AQUESTA ZONA?

- Sobretot amb l'alumnat d'educació infantil, atès que els nens encara no tenen l'edat de preocupar-se per la seva integritat, intentar que la zona de jocs estigui a prop de l'edifici de l'escola per poder controlar-los si cal.
- Si pot ser, col·locar la zona de jocs entre sol i ombra, per exemple, sota d'uns arbres o en un porxo, i recordar que cal que s'hidratin amb aigua constantment.
- Una bona solució, ja que els nens han de jugar al terra del pati, seria cobrir tota la superfície del l'àrea amb un material tou, flexible i elàstic, capaç d'amortir la caiguda dels petits; i evitar els objectes punxants, vidres o altres elements que produeixin ferides.
- Sota d'un porxo pot ser l'espai ideal per a que els dies de pluja puguin refugiar-se i passar una estona agradable i tranquil·la.

UNA PROPOSTA D'ENSENYAMENT-APRENTATGE BASADA EN ELS JOCS PINTATS

Prèviament, a l'assignatura d'educació física, hi havia programades algunes sessions dedicades als jocs tradicionals. Un dia es va dir als alumnes que fessin un treball totalment voluntari. Consistia a preguntar a persones més grans -avis, tiets, pares-: Quan tenies la meva edat a què jugaves?. Preteníem que hi hagués una relació intergeneracional, perquè moltes vegades no es troba ocasió de relacionar-se i poder parlar. Per a això, vam repartir unes graelles per a que escrivissin i dibuixessin el joc tradicional que havien buscat.

La nostra sorpresa va ser majúscula quan, a la següent classe d'educació física, més del vuitanta per cent de l'alumnat ens en va donar resposta, oral o escrita.

El nostre treball va consistir a realitzar un buidatge de les respostes. A partir d'aquí teníem els fonaments i la motivació perquè a l'escola es pogués muntar una jornada de jocs tradicionals. Vam obtenir respostes molt diverses i variades. Els jocs que més acceptació van tenir van ser la xarranca, les baldufes, les tabes, saltar a corda, la petanca, les bales, la viola -o burro o salt a pídola- i les xapes.

El dia anterior a la jornada, els vam explicar com es jugava a cada joc i el funcionament dels grups. Es va cercar informació proposant als tutors que un cop haguessin jugat es comprometessin a omplir a classe un dossier que havíem realitzat i que feia referència als jocs.

Posteriorment vam fer servir el sistema d'estacions, és a dir, tots els alumnes van passar per tots els jocs durant el mateix temps. En un joc o estació podien arribar a jugar fins a trenta alumnes del mateix curs i de diferents nivells i jugaven durant uns deu minuts. Ens vam adonar que el material era molt senzill i fàcil d'aconseguir, molta part ja el teníem i els alumnes també hi van col·laborar. Hi havia una zona destinada a cada joc, de manera que quan arribaven a una estació es trobaven el material que farien servir en una caixeta i quan acabaven, abans de marxar a la següent estació, l'havien de recollir.

Va ser una gran experiència per al conjunt de l'escola i ens va servir per engegar la zona de jocs que havíem pintat al terra. A partir de llavors ja sabien com jugar-hi.

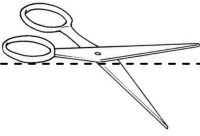
A continuació mostro la graella que vam donar a l'alumne per a que fes la cerca del joc tradicional.

FITXA DE JOCS TRADICIONALS

Heu d'omplir aquesta fitxa preguntant a gent que coneixi jocs populars o tradicionals que s'han jugat tota la vida. Poden ser jocs d'aquí i de fóra del nostre país. També podeu consultar a llibres o a Internet.

Haureu de saber del joc les característiques següents:

1. NOM DEL JOC : Saber com es diu el joc.
2. NOM DE L'ALUMNE : El vostre nom.
3. NOM DE L'INFORMADOR / A : Nom de la persona que us ha explicat el joc.
4. CIUTAT O POBLE ON HI JUGAVA : el lloc on hi jugava.
5. EDAT QUE TENIA QUAN HI JUGAVA
6. DESCRIPCIÓ DEL MATERIAL : Els materials que necessitem per jugar-hi (pilotes, cons, cordes...).
7. DESCRIPCIÓ DEL JOC : Tot allò que hem de saber i hem de respectar durant el joc. Com comença, com es desenvolupa, com acaba...

Nom del joc

Nom de l'alumne/a

Nom de l'informador/a

Ciutat o poble on hi jugava

Edat que tenia quan hi jugava

Descripció del material

Descripció del joc

Dibuixa

JOC de la DIANA GEGANT

ORGANITZACIÓ: 8 jugadors tots fóra de la circumferència gran i de peu.

MATERIAL: una pedra.

DESCRIPCIÓ: cadascú escollirà un color del centre. S'inicia el joc amb la pedra amagada en qualsevol de les mans. Pregunta al participant de la dreta si sap en quina mà la té. Si el veí l'encerta, avança una casella i passa la pedra al de la seva dreta. En cas de no endevinar-ho no pot avançar i ha de passar la pedra al seu company que realitza la mateixa operació. Guanya el primer jugador que arribi al centre de la diana.

ALTRES FORMES DE JUGAR: si es fa 1x1 fent qualsevol forma jugada, la pedra servirà per dipositar-la esgló per esgló fins arribar al centre. La diana farà de marcador.

Es pot jugar sense material fent servir qualsevol *forma electiva*, com per exemple: parells o senars.

JOC de la XARRANCA DE CARGOL

ORGANITZACIÓ: es col·loquen a la línia de sortida. Poden jugar-hi fins a un màxim de 10.

MATERIAL: una pedra per a cada participant.

DESCRIPCIÓ: comença el primer jugador saltant a peu coix des de la primera casella fins el centre del cargol portant la seva pedra a la mà. De tornada ha d'escollir una de les caselles per dipositar la seva pedra que només ell podrà trepitjar amb dos peus i poder descansar i tornar a sortir a peu coix fins a la sortida sense la seva pedra. El següent jugador fa el mateix escollint una altra casella per dipositar la seva pedra i tornar a sortir. La casella que ja te pedra en el terra s'haurà de fer un gir a peu coix sense trepitjar les línies. Guanya el primer participant que ho aconsegueixi. Es continua fent segons el nombre de jugadors i fins que tots hagin dipositat la seva pedra. Si hi ha pocs participants poden fer servir tres pedres cadascú i guanya el primer que hagi posat les seves pedres a les caselles.

JOC de CIRCUIT DE XAPES

ORGANITZACIÓ: per grups petits i una xapa cadascú.

MATERIAL: xapes

DESCRIPCIÓ: es pot fer com una petita competició en tot el circuit. Es poden posar en línia de sortida totes les xapes dels participants. Es tracta de no sortir del camí fent petites i suaus empentes amb dos dits i acabar fins al final. Guanya el primer participant que acabi abans de fer tot el recorregut.

ALTRES FORMES DE JUGAR: amb els més petits poden anar trepitjant el circuit fins que l'acabin.

JOC del LABERINT

ORGANITZACIÓ: lliure disposició.

MATERIAL: tres pedres per parella.

DESCRIPCIÓ: se situen a la sortida dues pedres diferents, una de cada jugador, en el punt blanc més extern del laberint. La parella de jugadors se situen un davant de l'altre. Un d'ells s'amaga una tercera pedra, més petita, en una de les seves mans, presentant-li al seu adversari, que haurà de saber a quina mà es troba. Si ho encerta mou la pedra del terra fins el proper angle o punt blanc i es repeteix l'acció. En cas contrari, és la pedra del contrincant la que avança fins a l'angle. El procediment es va repetint fins que una de les pedres arribi fins a l'últim angle o punt blanc del centre del laberint. El jugador que aconsegeixi arribar primer obté un punt. El joc es torna a reiniciar però en aquest cas la pedra l'amaga l'altre participant. Guanya qui abans aconsegeixi 4 punts.

JOC de FUTBOL DE XAPES

ORGANITZACIÓ: es posen 11 xapes a cada camp (jugadors).

MATERIAL: xapes

DESCRIPCIÓ: poden jugar fent 1 x 1 com un grup de 4-6 jugadors. La pilota serà una altra xapa diferenciant-la bé de les altres, per la forma o pel color. S'anirà fent petites i suaus empentes, amb l'objectiu de fer gol a la porteria contrària. Guanya l'equip que més gols faci.

JOC de LA XARRANCA

ORGANITZACIÓ: tots en filera.

MATERIAL: 1 pedra per jugador.

DESCRIPCIÓ: llença el primer jugador la seva pedra a la casella número 1. Començarà a saltar a peu coix sense trepitjar el quadrat on està situada la pedra. Els dos peus es podran fer descansar alhora en els quadrats que estiguin un al costat de l'altre. Per tornar es farà un gir de 180° i es farà igual la tornada a peu coix. Finalment, quan s'arribi a la pedra des de la casella anterior, s'intentarà agafar la pedra recolzant a terra un sol peu i se sortirà de la xarranca saltant a fora sense trepitjar la casella on estava la pedra. Guanya el jugador que arribi abans el número 8.

JOC de LLANÇAMENT DE PEDRES

ORGANITZACIÓ: tots en filera darrera d'una línia.

MATERIAL: 9 pedres.

DESCRIPCIÓ: comença el primer jugador a llençar les seves 9 pedres amb la intenció d'aconseguir aliniacions de tres pedres, una en cada quadrat, en sentit vertical, horitzontal o diagonal a la línia de tir.

Cada aliniació aconseguida suma 1 punt. En cas de situar dues pedres en un mateix quadrat queda anul·lada la filera.

Guanya el jugador que aconsegueixi més nombre de punts.

ALTRES FORMES DE JUGAR: es tracta de fer 3 en línia, però amb el propi cos. És a dir es necessiten 6 jugadors. Es pot fer 3 en línia també amb les pedres.

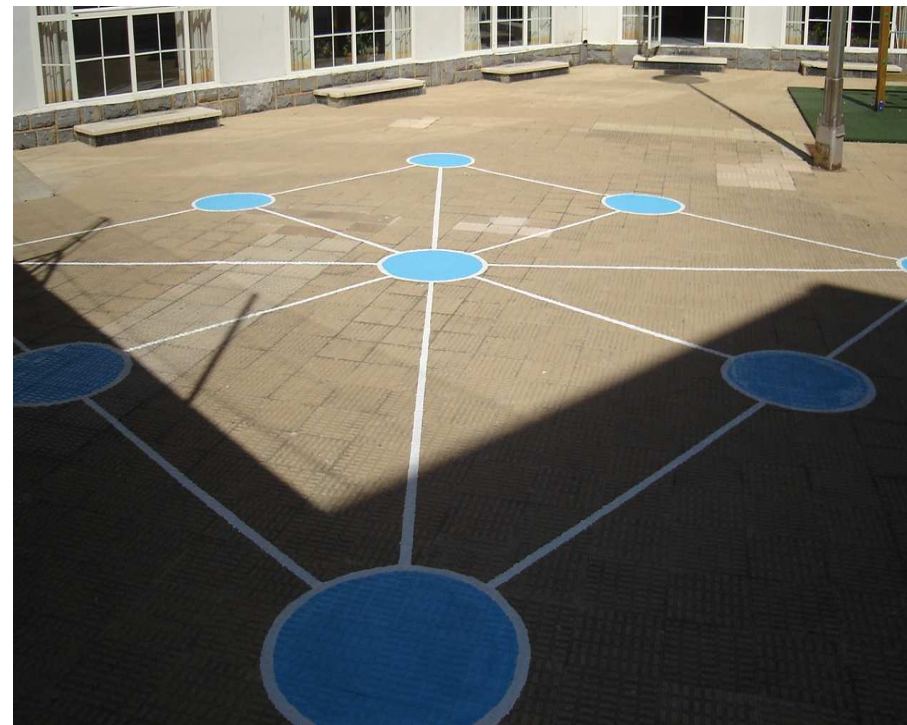

JOC de LLANÇAMENT DE PEDRES

ORGANITZACIÓ: 2 jugadors i cada jugador amb 3 pedres.

MATERIAL: 6 pedres.

DESCRIPCIÓ: Cada jugador té tres pedres i les va posant sobre les caselles. Cal fer tres en ratlla (horitzontal, verticalment o diagonalment). Si en posar les peces no s'ha fet 3 en ratlla es van movent les pedres per les caselles seguint les ratlles fins aconseguir-ho.

JOC del TWISTER o EMBOLICS

ORGANITZACIÓ: entre 2 i 6 jugadors.

MATERIAL: -

DESCRIPCIÓ: es col·loquen dempeus sobre del color que prèviament triin. A continuació s'aniran dient colors i els participants els hauran d'anar tocant tant amb els peus com amb les mans. Guanya el que aconsegueixi tocar més colors, mantingui l'equilibri i no caigui a terra.

ALTRES FORMES DE JUGAR: es pot treballar la puntería amb qualsevol objecte petit. Intentant fer puntería a les màximes circumferències possibles.

Es pot guiar un que té els ulls tancats i ha d'arribar a un color predeterminat.

Tots a dins d'un color i a la veu d'un color han de buscar-lo ràpidament i trepitjar-lo.

